

Híánypótló mű a Szegedi Tudományegyetem ötvenhatos történetéről

Az elmúlt héten jelent meg a szegedi Belvedere Meridionale kiadásában Kiss Tamás Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége, 1956 – Szeged című kötete. A szerző az SZTE egykori joghallgatója, a második világháború utáni magyar történelem első szabadon választott, alulról építkező hallgatói szervezetének egyik szervezője és vezetője volt. Kiss Tamást 2001. október 16-án az SZTE EHÖK „A hallgatói mozgalomért” emlékéremmel tüntette ki, tisztelegve az egykori diákvezér tettei előtt.

A magyar hallgatói mozgalom és az 1956-os forradalom előkészítése szempontjából azonos jelentőséggel bíró MEFESZ alapításának, majd országos szervezése elindulásának napjairól első alkalommal jelent meg összefoglaló és részletes tanulmány, és első alkalommal közölték az október 20-i nagygyűlés magnetofon-felvételének szövegét is, mely az eseményről való ismereteinket a felszólalások hangulatával, a tanulmányi és politikai követelések lelki háttérével bővíti komolyan használható

forrásanyaggá. A kötetben megszerkesztésre került a szerzővel történt első találkozás alkalmával készített, több mint három órás beszélgetés anyaga is, mely az oral history technikai lehetőségei által tovább árnyalja a képet. A szerző kötődéseiről, a MEFESZ utóéletéről, és saját további sorsáról is megosztja gondolatait, emlékeit az olvasóval.

A híánypótló kötetben a szerző szöveges és képi dokumentumokkal kiegészítve bizonyítja, hogy a szegedi egyetemeken 1956. október 13 és 23. között történetekre igazak az alábbi megállapítások: Az önálló egyetemi ifjúsági szervezet gondolata néhány fiatal egyetemista szabad elhatározásából, külső ráhatás nélkül született meg. A szervezet célját október 16-ig a kezdeményezők ifjúsági érdekvédelmi szervezetként fogalmazták meg, bár már ekkor foglalkoztak nem csak tanulmányi és szociális, hanem ezeken túlmenő politikai követelésekkel is. A kezdeményezés után három nappal a hallgatók által megfogalmazott politikai követeléseket is programba vették a szervezők, majd amikor október 17-én felhívással fordultak az ország többi egyetemé-

hez, már eldöntött kérdés volt, hogy a MEFESZ politikai követeléseket is megfogalmaz. A szervezet a klasszikus, közvetlen demokrácia elvein alapult, biztosítva a tagok teljes gondolat-, vélemény- és döntési szabadságát. Az október 16-i nagygyűlésen javasolt, majd az október 20-i nagygyűlésen szavazással is megerősített politikai követelések tartalmazták mindazt, amit október 22-én az ország egyetemsein megfogalmaztak. A Szegedről kiinduló pontok magukba foglalták a nemzet függetlenségének, a nemzeti jelképek visszaállításának, a demokratikus választási rendszer bevezetésének, az elmúlt időszak bűnősei felelősségre vonásának és Nagy Imrének a vezetésbe való beválasztásának követelését, amelyek 23-án a forradalom követeléseivé váltak.

Híánypótló kiadványról van tehát szó, amely nemcsak a történelmi múlt megismerése okán bír rendkívüli értékkel, hanem amiatt is, mert a jelenlegi HÖK történelmi elődjéhez, a tiszta és valós tömegbázissal bíró hallgatói mozgalom eredetéhez kalauzolja az olvasót. A könyv a Sík Sándor Könyvesboltban vásárolható meg.

Portrék a Szegedi Tudományegyetemről

A nyáreleji könyhét igazi gyöngyszemmel örvendeztette meg az egyetemi élet iránt érdeklődő olvasóközöniséget. Árvai Mária fiatal újságíró-nő harmincnégy portréinterjúját szerkesztette kötetébe és adta ki a Szegedi Tudományegyetem Polgáriért Alapítvány. Az interjúalanyok professzorok és olyan egykori tanítványaik voltak, akik már évtizedek óta professzorok, a Szegedi Tudományegyetem oktatói.

A háromszáznyolcvan oldalas könyv majd három év újságírói munkájának gyümölcse. A fiatal újságíró lapunkba (az Egyetembe és laptársunkba, a Hökkentőbe) készített interjúit az integrációt megelőző korszaktól a Szegedi Felsőoktatási Szövetség létrejöttétől kíséri végig az egyetemi jelen meghatározó szereplőit. Az anyag a rendkívül hosszú időperiódus okán nem teljesen egységes, ezt azonban mind a szerző, mind a szerkesztők hagsúlyozzák,

mint a könyv egyik sajátosságát. A portrék oldottsága valós lehetőséget ad az olvasónak, hogy az életutak személyes elemein keresztül lásson bele az oktatók, kutatók, egyetemi vezetők tettei, szándékai és tervei mögötti dolgokra. A könyv szereplői éppen ezért nem ismert arcukat mutatják, hanem olyan oldalról szemlélhetjük őket, ahonnan csakis legközelebbi munkatársaik tehetik. Ez különleges a könyv, tehát ellentéte egy olyan lexikonnak, ami hasznos és nélkülözhetetlen, de semmit sem árul el a szakmai sikerek mögötti emberi erőfeszítésekről.

„Szeretem az emlékeimet. Szeretem meghallgatni mások emlékeit.” – vallja a szerző. „Természetes önzés vezérelt, amikor 1999 novemberében elkezdtem az általam tisztelt és kedvelt emberek élményeit lejegyezni. Néha nehezen indult egy-egy beszélgetés, és akadt olyan is, amikor csak hátradőltem a karosszékben és ámulva figyeltem. A portrékban megelevenedő történetek így váltak az

én életem részeivé is.” A szerző elmondta azt is, hogy a munka itt nem zárult le. „Az etel két év alatt abban a szerencsében volt részem, hogy találkozhattam a szegedi felsőoktatás számos egykori és mai meghatározó egyéniségével. Bízom abban, hogy könyvem egy sorozat első tagja lesz, és az ezt követő kötetek is, az emlékek irányt fogékony olvasóra találnak.”

A gyermek és ifjúkor emlékei, az egyetemista évek élményei, a pályakezdés küzdelme, valamint sorosok, egyéni, saját – senki által be nem járt – életutak jelennek meg a kötetben, világlátások, vélemények a hivatás, az Egyetem és tágabban a mai magyar felsőoktatás lehetőségeiről és felelősségéről. A portrék sorában az interjúalanyok az egyetemi integrációról, nagy elődökről és tehetséges utódokról is vallanak. Az igen reprezentatív kötet szövegeit Antal János művészi portréfotói tezik teljessé. A könyv a Sík Sándor Könyvesboltban vásárolható meg.